

Detaljplan för Norrby, Garvaren 15 m.fl., Kronängsparken, Borås Stad

**Bilaga 1 – Tidigare initiativ och arbeten i stadsdelen Norrby som
har särskild betydelse för detaljplanen**

Cultural Planning

År 2011-2012 genomfördes en studie inom ramen för Cultural Planning med Norrby som case. Syftet med studien var att stärka demokratin och höja livskvaliteten på Norrby, samt att ta tillvara platsens kulturella resurser. Den viktigaste delen i processen var att göra en noggrann kartläggning av platsen ur så många perspektiv som möjligt för att kunna beskriva vad som är utmärkande för just det området och hur människor ser och upplever platser.

Ur studien framkommer att det bör skapas fler mötesplatser utomhus, att naturliga stråk ska knytas samman och vikten av att få fler människor att vistas på gator och torg. Vidare efterfrågas parkmiljöer med inslag av såväl möjlighet till spontanidrott som grönska och blommor. En utveckling av lekplatser och möjlighet för vistelse för både gamla som unga med fler sittplatser och bord. Det är viktigt att öka tryggheten bland annat genom mer belysning och att städa samt vårda miljön.

Tillfälliga mötesplatser

Innovationsplattform Norrby fanns mellan 2013 och 2015 och var ett samarbete mellan Borås Stad, Borås Energi och Miljö, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut och Högskolan i Borås. Inom ramen för innovationsplattform Norrby genomfördes två tillfälliga mötesplatser på Norrby under kretsloppsveckorna i september 2013 respektive 2014. Mötesplatserna var framförallt en del av arbetet med planprogrammet för Nedre Norrby som Samhällsbyggnadsnämnden arbetade aktivt med under dessa år. Inputen från de boende på Norrby som besökte mötesplatserna är dock värdefull för en större del av Norrby. Resultat som framkom var en önskan om aktiviteter i lokaler och aktiviteter utomhus samt fler mötesplatser. Exempel på förslag som kom in var café och festlokaler, fritidsgård för både äldre och yngre, stor park, loppis och lekplatser.

Bild från den tillfälliga mötesplatsen på Norrby under Kretsloppsveckan 2013.

Trygghetsvandringar 2016, 2017 och 2018

Trygghetsvandringar har genomförts på Norrby 2016, 2017 samt i samband med Norrbydagen 2018. Trygghetsvandringar genomförs i samverkan mellan kommunens olika förvaltningar, bostadsbolag och andra aktörer på området. Trygghetsvandringar är ett tillfälle att identifiera både trygga och mindre trygga platser på ett avgränsat geografiskt område. På en trygghetsvandring får alla komma till tals och alla synpunkter dokumenteras. Resultatet ska sedan ligga till grund för det brottsförebyggande och trivselskapande arbetet på området. Vandringarna är öppna för alla.

Genomgående från alla vandringar är att medborgaren anser att det är för få lekplatser på området och de som finns idag är välanvända och slitna. I Kronängsparken önskas grillplatser och fler sittplatser. En återkommande synpunkt är att det saknas belysning eller att belysningen är trasig eller skymms av träd och buskar.

Gården på Kronängsparkens förskola har återkommande problem med inbrott, nedskräpning, förstörelse, langning och glassplitter i sandlådan. I anslutning till gården, på kullen, finns samma problematik.

Konstgräsfotbollsplanen är ofta skräpig vittnar deltagare från trygghetsvandringarna om. Mål, läktare, grind och stängsel är också ofta trasigt. Det är ofta bråk om platsen och det har varit incidenter med kamphundar på fotbollsplanen. Norrby IF tog under våren 2018 beslutet att inte bedriva sin fotbollsskola på planen för att inte tryggheten och säkerheten kunde garanteras. Istället bussades barnen till Ramnavallen vid deras träningstillfällen.

Trafiken på området upplevs som problematisk och otrygg. Bilar kör för fort, bland annat på Västra Nygatan och Dalbogatan. Deltagare på trygghetsvandringar säger också att mopeder och bilar kör på gång- och cykelbanorna i Kronängsparken. Samma problematik finns på grönområdet utanför Dalbogatan.

Norrbydagen 2018

Under Norrbydagen pratade vi med ett 30-tal personer. Både enskilda boende på området, polisen, personal från verksamheter på Norrby samt representanter från politiska partier. Vi pratade med både män och kvinnor, dock inte så många barn.

Samtalen utgick från en stor skiss över området och flera exempelbilder på olika parkmiljöer. Besökarna fick sätta gröna klisterprickar på skissen och vid exempelbilderna för det de tyckte om och röda för det de inte tyckte om. Vi fick enbart gröna prickar uppklistrade. Det var även möjligt att i fritext skriva på kartan samt på post-it lappar och blädderblock.

Det lyftes att många människor är utomhus och umgås på Norrby och det behöver finnas olika saker att göra för en bred målgrupp. Det pratades om att olika idrotter och sätt att röra sig på måste finnas på området. Det behöver finnas fler platser där tjejer kan få ta plats. Det pratades också om att musik, dans och mat är viktigt för att skapa bra och positiva mötesplatser. Stadsodling, ätbara växter och växthus önskades också. Sittplatser på olika platser runt om i området är viktigt ansåg en del.

De boende berättade att det är många barn på området och att det behövs både fler och större lekplatser. Många familjer har många barn i ett stort åldersspann och därför blir det viktigt att skapa lekplatser och aktivitetsplatser för alla åldrar.

Under Norrbydagen ställde vi också frågor utifrån ett trygghetsperspektiv. Tillfrågade beskrev platser som de upplever som otrygga. Det som mer frekvent än annat kom på tal var att det är en otrygg trafiksituation, otryggt med buskage i parken samt att fotbollsplanen är otrygg. Bilar kör snabbt och bilar kör där de inte får köra. De otrygga buskagen beskrevs vara kullen bakom Norrbyhuset/Kronängsgårdens förskola och vissa platser i Kronängsparken. På fotbollsplanen tar en del grupper över och låter inte andra vara på planen. Den är dessutom trasig och nedskräpad vilket påverkar hela området känsla.

Norrbys områdespolis fanns också på plats på Norrbydagen och berättade för oss om deras perspektiv. De platser som framförallt är otrygga i området är kullen bakom Norrbyhuset och fotbollsplanen. Kullen är otrygg, med olaglig handel och många platser att gömma sig. Fotbollsplanen bidrar till mycket bråk. Polisen lyfte också, liksom de boende, trafikstrukturen som problematisk. För att öka tryggheten i parken måste den inredas med annat än buskar som riskerar att skapa dolda och mörka platser. Det är också bra med höj- och sänkbara pollare som hindrar otillåten trafik.

Bild från Norrbydagen 2018.

Marknadsföring inför Norrbydagen 2018.

Samrådsmöte och boendemöte

Under samrådstiden hölls ett samrådsmöte och ett boendemöte på Norrbyhuset (23 oktober). Samrådsmötet var i form av öppet hus på plats i och utanför Norrbyhuset. Under mötet pratade vi med många ungdomar som flera av dem samtidigt var där för Norrbyhusets ungdomsverksamhet. Det kom också en hel del äldre/pensionärer, flera mammor och mindre barn som bor i området samt några medelålders kvinnor och män.

Under samrådsmötet framkom både positiva och negativa synpunkter på förslaget. Många var positiva till förändring i området och lyfte behovet av mer aktiviteter för alla åldrar samt behovet av att Norrbyhusets verksamhet får växa både inomhus och utomhus. Men överlag ville de flesta ha kvar fotbollsplanen. Flera personer hade också synpunkter kring storleken på byggnaden med förskola och bostäder ovanpå.

Under boendemötet höll vi en kort presentation kring projektet och uppmanade till att prata med oss efteråt. Även här lyftes fotbollsplanen som viktig - grunden och hjärtat i Norrby. Dock lyftes även frågan om planen bara är positiv och bara för fotboll med hänvisning till att den är skräpiga och att det släppts ut hundar på den. Polisen som också var med på mötet kunde bekräfta att de gör en del händelserapporter/egeninitierade larm kopplade till fotbollsplanen.

Dialog med elever Särilaskolan, Byttorpskolan och Hestra Midgårdskolan

Under februari-mars genomfördes elevdialoger med barn som bor på Norrby. Genom kontakt med skolorna fick barnen möjlighet att delta på skoltid och dialogerna genomfördes av en tjänsteperson från Fritids- och folkhälsoförvaltningen, Borås Stad och en pedagog från Navet.

24 barn på respektive skola, uppdelade i tjej- respektive killgrupp bjöds in. Grupperna träffades två gånger, vardera 45-60 minuter.

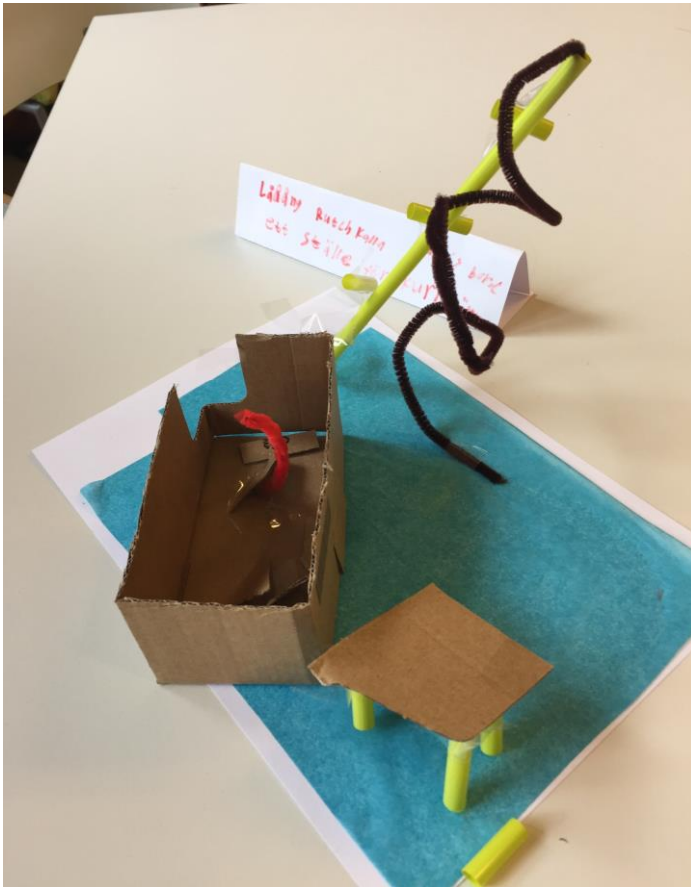
Vid första träffen definierades begreppet aktivitetsplats, inklusive lek- och parkyta, genom att lägga gemensamma pussel på bilder av aktivitetsplatser. Barnen fick också presentera sig och beskriva sin favoritplats på Norrby. Majoriteten av killarna svarade att favoritplatsen är fotbollsplanen. I frågan om de själva spelar fotboll eller inte svarar ungefär hälften "ja". De som svarade att de inte spelar fotboll säger att de ändå "hänger" på fotbollsplanen eftersom det är där deras kompisar är. Några få tjejer svarar att fotbollsplanen är en favoritplats.

Bland tjejer nämns fotbollsplanen och Norrbyhuset som en favoritplats. Egna hem eller gården precis utanför är dock den plats som oftast benämns som favoritplats på Norrby.

I mindre grupper fick sedan barnen diskutera och skissa på vad de själva skulle vilja ha på en lek-aktivitets- och parkyta. Efter tio minuter fick de berätta för varandra vad de kommit fram till. Basketplan, klättervägg, cykelbana, klätterställningar, rutschkanor, ramp, mindre fotbollsplan med tak, ljudanläggning eller möjlighet att sitta och lyssna på sin musik samt ladda sin mobil, graffitivägg, bänkar och bord under tak, pingisbord, möjlighet att låna spel och annat och grillplats är exempel på sådant som kom upp i diskussionerna.

Barnen fick också reflektera över det värsta som kan hända på platsen och hur det som värst kan se ut samt vad som behöver finnas eller göras för att det ska undvikas. Barnen reflekterar över att det kan bli skräpigt, trasigt och nedklottrat. Det kan bli bråkigt för det är många barn ute och alla vill vara på ytorna. För att undvika nedskräpning säger barnen att det behövs många papperskorgar i området som töms ofta. Flera barn anser att fler vuxna i området skulle göra skillnad. Fler vuxna som är anställda för att arbeta i aktivitetsparken. Barnen tyckte att de vuxna

skulle kunna agera lekledare när det behövs, konflikthanterare när det behövs men också kunna ansvara för att låna ut material. Material som skulle kunna finnas för utlåning är: olika slags spel, olika slags bollar, rullskridskor, skateboard, pingisrack.

Bilder som visar ett par av de idéer som kom upp under dialogerna och som gestaltades av deltagarna.

Reflektioner från Centrum för kunskap och säkerhet (CKS)

Polisens nationella operativa avdelning (NOA) har i en rapport pekat ut särskilt utsatta områden i Sverige. I den senaste listan är Norrby ett av de områden som är utpekade. Det är en aspekt som är viktig och som måste uppmärksammas vid förändringar i den fysiska miljön. Förändringar ska bidra till en positiv utveckling i området.

I Borås Stad finns Centrum för kunskap och säkerhet (CKS) som arbetar aktivt med just dessa frågor. CKS framhåller vikten av tydliga stråk genom området som inbjuder till att människor förflyttar sig inom stadsdelen men också in och ut från andra stadsdelar. En annan aspekt är att det ska vara öppet och ljust och att hus vetter mot parken/området, vilket synliggör ytorna och därmed bidrar till ökad trygghet. CKS menar att det är mycket positivt om det blir studentlägenheter i området och att studentlägenheterna i så fall i första hand bör vara till studenter vid den nya polisutbildningen (det går dock inte att styra i detaljplanen).

CKS framhåller vidare att gångtunneln från Knalleland är problematisk. Att besökaren möts av en hög bergsvägg direkt i stadsdelen skapar otrygghet. Det är viktigt att få till en annan utformning av platsen i det fortsatta arbetet med parken, exempelvis med hjälp av belysning.

Ytterligare en aspekt som CKS lyfter är att fotbollsplanen som den är utformad idag är en mindre bra mötesplats då den stärker vissa negativa krafter som finns i området. Genom att flytta den söderut, öppna upp runtomkring och utnyttja slänten för att skapa en läktare utan baksida tror CKS att fotbollsplanen får en bättre funktion och risken för att stärka de negativa krafterna, som tidigare nämnts, minskar betydligt genom dels den nya placeringen men även utformning av ytan med möjligheter även till andra aktiviteter. Det är också positivt att tillföra fler funktioner på ytan så att den kan användas för fler sporter och därmed av fler människor.

Genom att planlägga fotbollsplanen som idrottsplats är det möjligt att hyra ut den. CKS framhåller att det är viktigt med ett samarbete mellan Borås Stad och flera föreningar när det gäller skötsel och underhåll av planen.